

Variacions sobre el Xúquer i l'Albufera

Neva a la ciutat de Conca i la inesperada tempesta primavera m'obliga a buscar un ràpid aixopluc. El Museu d'Art Abstracte Espanyol, situat en una de les *casas colgadas*, és una bona opció, i més perquè hi anuncien una exposició de Fernando Zóbel. Tot i que ja l'havia visitat, tan bon punt hi entre n'experimente la redossada pau. Potser no hi ha museu a Espanya amb unes vistes i un ambient més càlid i reconfortant que aquesta petita pinacoteca de la bella ciutat de Conca. L'exposició es titula "Fernando Zóbel: viajar, dibujar, pintar" i mostra els quaderns d'apunts del pintor, plens de saviesa i d'harmonia. El públic desfila en respectuós silenci al davant de tot aquell espectacle de lent i constant treball, mentre la nevada s'accentua sobre la fou del Huécar, com en una postal xinesa.

Sovint pense en les dificultats d'un pintor per a trobar un camí pictòric, un escenari que el caracteritze, una marca, un signe. Aquella constant batalla per a transcendir, per a descobrir un llenguatge nou i exclusiu, uns codis intransferibles. Zóbel va pintar el Xúquer, i per a ser més exactes el Xúquer de Conca. Per a això va seguir els passos propis d'un naturalista o d'un geògraf que s'enfronta al seu tema d'estudi: amb els seus quaderns de camp i les seues aquarel·les va anar fixant cada tram del riu que s'estimava, prenent notes sobre les distintes característiques, sobre el canvi de la llum segons

"Zóbel i Michavila han creat un món paral·lel, basat en l'estudi tenaç d'un ecosistema, fins a espletar-ne a fons tot el contingut"

Martí Domínguez

JOSE LUIS INIESTA

l'hora del dia, sobre la botànica i la geologia. Com escriu el seu company José María Lillo, que el va acompanyar a moltes de les excursions, "Zóbel mira de prop i de lluny el riu, a l'hivern amb neu i a l'estiu amb sol, des de les ribes, amb gel, amb boira, amb reflexos, amb la *pedra del cavall* o sense." Zóbel s'amara del riu i els seus quaderns són la destil·lació més pura d'hores i hores d'estudi, i de centenars d'apunts del natural.

M'agradaria poder citar algun pintor que haguera pintat així el nostre Xúquer (el de la Ribera), o el nostre Túria o el nostre Ebre. Pintat a fons, des de l'estudi i la saviesa, amb aquella tenacitat que va posar Zóbel per capir les tonalitats del riu, la vida a cada estació, les variacions d'acord amb l'hora del dia. Tan sols Joaquim Michavila ha fet un esforç semblant en copsar l'escenari albuferenc, i la seua sèrie *El Llac* és d'una intensa bellesa. Zóbel i Michavila han creat un món paral·lel, basat en l'estudi tenaç d'un ecosistema, fins a espletar-ne a fons tot el contingut.

És una pena que Michavila no haja trobat un museu paregut al de Conca, un petit i covat paradís on es pugui exposar la seua obra. Alguna alqueria de l'Albufera, algun motor del lluent, què sé jo... Un lloc des d'on es produïra aquell màgic intercanvi entre el motiu i l'obra, com s'esdevé amb Zóbel i Conca. Una retroalimentació artística, de la qual surten beneficiats tots dos. Perquè després de Zóbel el Xúquer és més riu, com després de Michavila l'Albufera és més llac. Ho pensava mentre retornava cap a València, i mirava els ràpids d'un altre riu formós —el Cabriol. Havia deixat de nevar i vaig somriure imaginant-me com devia gaudir Zóbel amb un dia com aquell, tan a vessar de sensacions. Això és al capdavant l'art, em vaig dir: impregnar els altres de les teues percepcions.